

Het zilte WESTEN

Wat als... we *Oostende* zouden bespreken zonder Ensor en *Arno* te noemen, Koksijde zonder paardenvissers en *Nieuwpoort* zonder gewapend beton? Kan dat überhaupt? De uitdaging is moeilijk, vooral nu 2024 als *Ensorjaar* te boek staat, maar stelt de *Belgische Westkust* wel in een nieuw daglicht. Een generatie beloftevolle artiesten bewijst dat “hun” stukje kust meer is dan een handvol grijze clichés.

Let wel, nostalgie is een dingetje in deze contreien. Net als de kleur grijs: van de lucht via de zee tot de tientallen grijs-blauw-groene standbeelden vol meeuwenpoep die in volle nineties de route richting de balletstudio van mijn kindertijd in Oostende kleurden: het zit overal. De Zeemeermin, koningen Leopold I, II en Boudewijn, het borstbeeld van James Ensor (oops, eerste fail), het Monument voor de Zeelieden, en natuurlijk Dikke Mathille, wiens weelderige billenwerk bezoekers een warme welkom heet op de Leopold II-laan: ze konden met z'n allen een opknapbeurt gebruiken. Ik weet nog dat ik mij altijd op weirdly satisfying wijze inbeeldde hoe ik ze persoonlijk met een hogedrukreiniger zou aanpakken. Wat ooit de titel van

Koningin der Badsteden droeg, was om heel eerlijk te zijn, vuil. “*Vergane glorie*”, zoals dat netjes wordt verwoord. Er was ook een openluchtparking achter de winkels van de Witte Nonnenstraat waar het altijd waaide en het gekrijs van meeuwen extra hard weergalmde dankzij de omringende, torenhoge muren. De verf bladderde van die gevels, maar ik kwam er graag: om één of andere reden was ik ervan overtuigd dat er achter dat lelijk beton heel wat moois schuilging. Blijkbaar was ik niet de enige wiens fantasie op hol sloeg in dit troosteloze decor, want twintig jaar later staat de ene na de andere jonge kunstenaar op in Oostende. Er moet iets in het water gezeten hebben -of liever: àan het water.

Tekst ISABELLE VANDER HEYDE

GOLFLENGTE

Wist je dat Dikke Mathille eigenlijk De Zee heet? Beeldhouwer Georges Gard sculpteerde haar in 1954 als ode aan de golvende weelderigheid en sensualiteit van de Noordzee. En het zijn nog steeds diezelfde golven die inspireren. De 19-jarige zangeres Friedel Dufait, alias BWANA, won eerder dit jaar De Nieuwe Lichting van Studio Brussel en stapt daarmee in de voetsporen van sterren als Tamino, Soldier's Heart en Brihang. Haar eerste bunker live session bracht ze in het verlaten stedelijk zwembad naast de Venetiaanse Gaanderijen, een Oostends icoon dat ondertussen werd afgebroken. Eén van haar eerste singles werd trouwens in de lege zwemkom opgenomen omwille van de extra goede akoestiek daar. Talent heeft ze met bakken, maar ook de zje zit er ergens voor tussen: "Er zit zeker en vast iets van deze stad in mijn muziek: dat wavy aspect, letterlijk, het dromerige kantje van golven," laat ze in de podcast Oostende Bonsoir optekenen. In die podcast geeft ook radiopresentator Manu Van Acker aan zijn geboortestad moeilijk van zich af te kunnen schudden: "Ik denk dat het woord mijmeren is uitgevonden op de zeedijk van Oostende. Die eindeloosheid van de zee, dat doet iets met een brein: het zet je aan het denken en je verliest jezelf in gedachten. Ik merk van mezelf dat ik daar lyrischer en melancholischer over ben dan ik zou willen zijn." Eenzelfde dromerige geluid bij modefotograaf

Hripsimè Arutunian, wiens Instagram bio als "ethereal, almost ghostly" leest: "Ik ga niet zeggen dat er hier veel objectief mooie plekken zijn, maar dat vind ik juist zo interessant. Het strand en de duinen vormen mijn studio, net als de grungy kantjes van de stad. Ik vind het marginale aspect heel veel charme hebben omdat er zoveel gevoel en leven in zit. Kuis hier alles op, en het wordt een stad als een ander: wat mooier en rijker is, is niet altijd beter. Zet een gestyled model temidden de grunge van de oude Oosteroever, en er gebeurt meteen iets: haar ogen worden nog sprekender, alsof haar ziel plots bloot komt te liggen. Dat is voor mij die ethereal, almost ghostly ervaring." Dromen dus, wazige lijnen en een zee van grijs: de ideale voedingsbodem voor zowel garnalen als creatieve uitpattingen. Fotografe, tattoo artieste en model Emma Emelie documenteert de underground surf- en skatescene in en rond Oostende onder de naam Wasted Swell. "Dit is geen evidente plek om mooie beelden te maken, je moet er extra voor werken, maar dat motiveert mij juist: ik zoek graag de schoonheid in chaos." Met de alias Inkttvis specialiseert ze zich daarnaast in stick & poke tattoos: een miskende discipline, de meeste artiesten stappen zo snel mogelijk over op een tattoo gun. "Ik ben er juist in geïnteresseerd omdat het minder vaak voorkomt. De huid geneest ook sneller met deze techniek, wat mooi meegenomen is voor surfers die zo snel mogelijk terug de zee in willen." Schoonheid in imperfectie en de waarde van verloren hoekjes vormen

Foto Hripsimè Arutunian

Foto's Emma Emelie, Tim van de Velde

“HET WOORD *mijmeren* MOET UITGEVONDEN ZIJN op DE *zeedijk* VAN OOSTENDE. DE *eindeloosheid* VAN DE ZEE DOET IETS MET een BREIN: HET ZET JE AAN HET *denken* EN JE VERLIEST *jezelf* IN GEDACHTEN.”

ook het thema van We Zullen Zien, de fotoreeks waarmee beeldend kunstenaar Max Kesteloot in opdracht van het Vlaams Architectuurinstituut een wandeling door zijn thuisstad uitstippelde. Geen instagrammable hotspots noch hippe adresjes, wel acht postkaartjes van hyperbanale plekken wiens betekenis te ontdekken zijn via een QR-code. "Banaal" staat voor potentieel, getuigen verder projecten als De Bloemenwinkel, een blok sociale woningen voor senioren van het architectenbureau FVWW. Helmgrasgroene glazuurstenen en gestreepte dakranden brengen leven in de brouwerij. Net als de neon sculptuur Both Slept Longer Than Intended van kunstenaar en muzikant Dennis Tyfus, een knipoog naar het bloeiende uitgangleven in het Oostende van de jaren zeventig. Architectuurliefebbers komen hier sowieso aan hun trekken. "Het boek Toerist Modernist van Gerlin Heestermans is een verzameling wandelingen langs modernistische pareltjes, en het hoofdstuk rond Oostende is werkelijk prachtig," tipt de Gentse Micha Pycke die eerder dit jaar samen met zijn vrouw Albane Paret Paradis Apartment opende, een hospitality concept met zicht op zee. Het appartement kan je boeken voor een kunstzinnig vakantieverblijf, maar evengoed kan je er lezingen, performances, workshops of fotoshoots organiseren. Leuk extraatje: de inrichting, een gecureerd aanbod design- en kunstobjecten, is te koop. Het project behoort tot de golf inspirerende ondernemingen die vanuit het binnenland aanspoelt. Zo heeft de Antwerpse galerie valerie_traan sinds 2023 met valerie_troost een kustige tegenhanger, opende de Gentse concept store Ida een stek aan zee, en werkt duo het design duo Muller Van Severen geregeld vanuit de stad. Om maar een tipje van de ijsberg te noemen.

BOVEN: Onder het pseudoniem Inkttvis specialiseert Emma Emelie in stick & poke tattoos. MIDDEN: De grunge poëzie van Oostende door de lens van Hripsimè Arutunian. ONDER: De Bloemewinkel, een blok sociale woningen van architectenbureau FVWW. LINKERPAGINA: De Westkust, gezien vanuit de golven door Wasted Swell.

MONDIEU MOF MOF

Er is een tijd van komen, maar ook van gaan -je leeft op het ritme van de zee of je doet het niet. Oostendenaar Willem Hiele week enkele jaren geleden uit naar het vissershuisje van zijn voorouders in Koksijde en schopte daar zijn gelijknamige sterrenrestaurant uit de grond -op een boogschuit van 's lands hoogste duin, de Hoge Blekker. In 2022 verhuisde hij opnieuw, richting poldergebied De Grote Keignaert deze keer. Sindsdien kan je in een prachtig brutalistisch pand van kunstenaar/architect Jacques Moeschal terecht voor onder andere gerookte makreel, eend en komkommer... uit het vuistje: "Je krijgt een stukje van mijn jeugd, vis die mijn grootvader met zijn brute handen rechtstreeks uit de rookkast in mijn mond stopte. Dat breek je met een stukje cornichon. Voilà: de zomer in Koksijde op je bord!" Hiele kookt volgens zijn *goesting*: die wisselt van dag tot dag, maar is steeds geïnspireerd op de eigenzinnigheid van de streek en het rijke aanbod van lokale boeren en vissers. Ik zie me trouwens genoodzaakt om nogmaals Ensor aan te halen (fail 2...), want in het kader van Ensor24 en De Tafel Van James liet Hiele zich, net als dertig andere chefs in de buurt, inspireren tot een kunstzinnige gastronomische beleving in het thema van de Oostendse meester. De lucky few die na het tafelen een plekje in één van de gastenkamers bemachtigen, beginnen de volgende dag met een plons in het binnenzwembad met zicht op de polders.

LINKSBOVEN: Restaurant en B&B Willem Hiele.

LINKS: Zarina Rouge handtassen bij concept store Cleeren in Nieuwpoort.

RECHTERPAGINA: Westerpunt, de design uitkijktoren van het Gentse architectenbureau Studio MOTO in De Panne.

Hiele is trouwens niet de enige die graag tussen het helmgras kokkerelt. Iain Wittevrongel besloot enkele jaren geleden zijn Michelinster af te staan en belichaamt met Koksijdse brasserie Mondieu, gelegen in een gerestaureerde abdijhoeve, de MOF-MOF filosofie: Minimum Of Fuz, Maximum Of Flavour. Koksijde is ook de bakermat van filmmaakster en (onder) waterfotografe Jade Madoe. Als ze niet in IJsland, Hawaï of Costa Ricca aan het werk is, richt ze haar lens op de grauwe massa die haar ontegensprekelijk gevormd heeft: "Ik tekende als kind altijd zeemeerminnen, piraten en onbewoonde eilanden. Er was ook geen vissoort die ik niet kende. Er is iets magisch aan water, ik kan het moeilijk uitleggen: de kleurtinten, de beweging, de manier waarop licht onder water breekt: het somt allemaal op tot een plek waar ik me honderd procent geïnspireerd en levend voel." Zarina, ontwerpster achter het handtassen label Zarina Rouge, zit op dezelfde golflengte. Ze ontvluchtte Kazachstan op jonge leeftijd en vond in Sint-Idesbald een veilige thuishaven en een gelukkige kindertijd. "Wonen en werken aan het water... geeft me lucht. Dit is een plek vol geschiedenis, die soms ten prooi dreigt te vallen aan vergrijzing en verstilling, maar tegelijk levendig wordt gehouden door creatieve ondernemers," zegt Zarina, die naast haar label ook de multibrandstore Cleeren in Nieuwpoort runt. "Kunstencentrum Ten Bogaerde zet bijvoorbeeld jong Belgisch talent in de kijker, zoals Shirley Villavicencio Pizango en Joëlle Dubois. Je vindt in Oostende en Koksijde trouwens verschillende murals van die laatste terug." Beide artiesten maken deel uit van de tentoonstelling 5 +1, die tot eind september 2024 een dialoog

Foto's Studio Moto

opzet tussen eigentijdse kunstenaars en Paul Delvaux, de man die in de vorige eeuw niet uit Sint-Idesbald te slaan was en er nog steeds een eigen museum heeft. Eens te meer gaan heden en verleden hand in hand aan de westkust. Bij Les Zephyrs in Middelkerke put je design inspiratie uit de jaren 1920: de villa waar ooit een vooraanstaande doktersfamilie kwam zomeren, is te bezoeken in de originele staat waarin architect Oscar Van de Voorde haar ontwierp. Een greepje uit dat roemrijke verleden: een verzonken terrazzo bad, een woonkamer vol art-nouveau meubels en een betegelde schoorsteenmantel van Henry Van de Velde. Met SILT heeft Middelkerke er sinds kort een nieuwe landmark bij: het strandgebouw van Zwarts Jansma Architecten huist een casino, een gastronomisch restaurant en een viersterrenhotel. Het houten omhulsel van de constructie en de verhoogde zeedijk vormen een knipoog naar het eiland Testerep dat ooit voor onze kustlijn lag en bij vloed werd afgesneden van het vasteland. Opnieuw dat constante gegeven dat niets eigenlijk constant is, van continu komen en gaan, van wazige lijnen en onzekere oneindigheid... En wie na dit alles de neiging voelt om wat te gaan mijmeren, zet best koers richting het meest westelijke punt van ons land, De Panne. Daar staat Westerpunt: een robuuste betonnen (fail 3...) uitkijktoren slash achthoekige trap van het Gentse architectenbureau Studio MOTO, die je vanaf de wandelwijk zes meter de hoogte inneemt en vervolgens weer schuin richting het strand laat afdalen. Het torent uit boven natuurreservaat De Westhoek en biedt een totaalbeleving die je in één klap overspoelt met alle elementen van de westkust. Zand, meeuwengekrijs, zeelucht, eindeloos grijs, design, golvend water, beton, vogelpoep en dagjestoeristen verdringen zich in één wilde, doch bizar prikkelende cocktail. Welkom in het zilte westen!

SHORTLIST

Café de Manuscript - door en door rock 'n roll, is de plek voor muziekliefhebbers. "Geen artyfarty gedoe op deze plek. Hier kom je gegarandeerd rasechte Oostendenaars tegen, die (claimen) veel (te) weten over muziek: authentieker wordt het niet," aldus onze insider.

In de categorie (opgelapte) klassiekers die om de juiste redenen nog steeds klassiekers zijn; Hotel en Cafe Du Parc, Bar Bristol, het terras van de Venetiaanse Gaanderijen.

Le Paradis Apartment - is in de eerste plaats een vakantiebestemming. Dat het nestje bomvol interessant design staat en gemakkelijk als decor van een shoot of vernissage zou kunnen dienen, is mooi meegenomen.

Kale muren, roze accenten, opkomende kunstenaars, het beste onbijtbuffet van de stad, en yogamatjes van het huis: **Rosa Hotel** in een notendop.

Café Mosselhuis - in Oostende is zo'n plek waarvan je alleen maar kan hopen dat het niet zal verwijnen. Heerlijke, betaalbare keuken en een sfeer die al dertig jaar dezelfde is gebleven.

Achter de geval van een voormalig fabriekspand in Oostende huist **Mu.ZEE** met haar uitgebreide collectie Belgische beeldende kunst van de 19de eeuw tot heden. Het museum fungeert als dynamische ontmoetingsplek en pakt regelmatig uit met originele expo's.

Tafel van James - in het kader van het Ensorjaar lieten een dertigtal Oostendse restaurants zich inspireren door de iconische schilder, goed voor een verrassende mix van verhalen, ingrediënten en kunsthistorische details op je bord.

In de spoelpolders net achter Oostende vind je **Willem Hiele**, een bekroond restaurant-hotel "waar de polders soms op de ramen tikken: soms vrolijk en soms humeurig."

Logeren in **Villa Westland** in Sint-Idesbald voelt als een zachte omhelzing. Het vakantiehuisje op een boogschuit van het strand werd gerenoveerd en ingericht door Val's Pottery en Kapsul Collection ontwerpster Valérie Maenhout.

Bij **Torp** in Oostduinkerke scoor je robuust design dat tegen zand en zilte zeelucht is opgewassen, maar tegelijk je in- en outdoor van een serieus statement voorziet.

Naast het Visserijmuseum in Oostduinkerke schuif je aan bij het authentieke **estaminet De Peerdevisscher** voor een pint en een portie onngepelde garnalen.

Bij **Mondieu**, het om moderne gastronomie zonder toeters en bellen te doen. Gevestigd in het Middeleeuwse abtgebouw waar Sint Idesbald in hoogsteigen persoon ooit de deugdzaamheid eenvoud predikte...

Wie vastzit aan de Westkust, maar liever in Italië zou vertoeven, vergeet dat verdriet bij **Botticelli** in Nieuwpoort, dat volgens ingewijden de beste pasta van de kust serveert.